

EUROPEAN SCIENCE AND INNOVATION CONGRESS

Proceedings of II International Scientific and Practical Conference

Barcelona, Spain

14-16 January 2026

Barcelona, Spain

2026

ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЧИННИК ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Маслій Олександра Анатоліївна,

к.е.н., доцент

Бура Ярослава Анатоліївна,

Никифорова Анастасія Вікторівна

Студентки

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

м. Полтава, Україна

Вступ. У сучасних умовах економічної турбулентності та геополітичної нестабільності підвищення ефективності основної діяльності підприємств набуває стратегічного значення для формування макроекономічної стійкості. Саме за рахунок прибуткової операційної діяльності підприємств формується достатня податкова база й надходження до бюджетів усіх рівнів, що безпосередньо впливає на фінансову безпеку держави.

Мета роботи. Обґрунтування взаємозв'язку між підвищенням прибутковості операційної діяльності підприємств та зміцненням фінансової безпеки держави через ідентифікацію ключових механізмів впливу операційної ефективності суб'єктів господарювання на макроекономічні показники фінансової стабільності.

Матеріали та методи. Дослідження базується на теоретичних методах наукового пізнання, зокрема системному аналізі для виявлення взаємозв'язків між мікро- та макроекономічними фінансовими процесами, методах узагальнення та абстрагування для формування концептуальних положень щодо впливу операційної прибутковості на фінансову безпеку, а також структурно-логічному підході до обґрунтування причинно-наслідкових залежностей між ефективністю господарської діяльності підприємств та стабільністю державних фінансів.

Результати та обговорення. Фінансова безпека держави є комплексною категорією, що характеризує спроможність національної економіки забезпечувати сталий соціально-економічний розвиток, гарантувати безумовне виконання бюджетних зобов'язань та ефективно нівелювати деструктивний вплив зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників [1]. У цьому механізмі операційна прибутковість підприємств відіграє вирішальну роль, оскільки саме прибуток від основної діяльності є першоджерелом для наповнення бюджетів усіх рівнів. Разом із цим саме за рахунок прибутку суб'єктів господарювання від основної діяльності акумулюються інвестиційні ресурси для відновлення та модернізації виробництва, а також створюються фінансові резерви підприємств, необхідні для мінімізації воєнних та системних ризиків, що робить підвищення ефективності та прибутковості операційної діяльності бізнесу прямим і необхідним чинником зміцнення фінансової безпеки держави в умовах безпрецедентних викликів [2].

Прибуток підприємства від основної (операційної) діяльності слугує маркером результативності бізнесу, джерелом фінансування інновацій, а також основою формування резервів і дивідендних виплат, одночасно виконуючи оціночну, стимулюючу та розподільчу функції [3]. Підвищення прибутковості операційної діяльності суб'єктів господарювання має мультиплікативний ефект для національної економіки, підвищуючи інвестиційну привабливість країни та зменшуючи вразливість економіки до системних шоків завдяки зростанню обсягів податкових надходжень.

Офіційні статистичні показники підтверджують динаміку відновлення прибутковості підприємств України після шокових умов 2022 року. За попередніми даними Державної служби статистики України, сукупний фінансовий результат до оподаткування великих та середніх підприємств у 2024 році становив 947,3 млрд. грн, тоді як у 2023 році аналогічний показник становив 776,4 млрд. грн [4]. Водночас загальний прибуток прибуткових підприємств досяг 1 220,6 млрд. грн у 2024 році [4]. Ці показники свідчать про відновлення операційної ефективності групи великих і середніх підприємств та

зростання агрегованого прибутку підприємницького сектору в 2024 році. Тенденції 2025 року також вказують на збереження позитивної динаміки. За перше півріччя 2025 року великі та середні підприємства отримали позитивний фінансовий результат до оподаткування у розмірі 428,8 млрд. грн, що демонструє стійку операційну здатність підприємств у поточному році попри продовження зовнішніх ризиків. Разом із тим загальна ситуація залишається неоднорідною через галузеві та регіональні диспропорції. Так, у першій половині 2024 року частка збиткових підприємств України становила близько 25,7 %, тоді як за підсумками 2023 року частка прибуткових підприємств оцінювалася приблизно в 71 %, а збиткових – 29 % у загальній структурі відповідно. Така мінливість вказує на нерівномірність відновлення різних секторів економіки та підвищує вимоги до цільових антикризових заходів. Структурні розбіжності у прибутковості операційної діяльності за розмірами підприємств також мають практичне значення для оцінки впливу цих показників на фінансову безпеку держави. За даними Державної служби статистики України у 2024 році частка прибуткових підприємств серед мікропідприємств становила близько 78,4 %, серед малих підприємств – 79,0 %, серед середніх підприємств – 77,1 % [4]. При цьому абсолютні обсяги фінансових результатів різняться внаслідок масштабів операцій і структури витрат. Така статистика підкреслює важливість підтримки мікро-, малих і середніх підприємств як джерела стійкості зайнятості та локальної економічної стабілізації.

Окремий аналітичний акцент слід зробити на ролі мікро-, малих і середніх підприємств у відновленні економіки. За оцінками Програми розвитку ООН мікро-, малі та середні підприємства складають близько 99,98 % всіх бізнес-структур та забезпечують приблизно 74 % робочих місць в Україні. У період після початку широкомасштабної агресії відсоток підприємств, що відновили принаймні часткову діяльність, зріс до понад 80 %, що свідчить про значну стійкість і адаптивність цього сегмента. Підтримка даного сектору має пріоритетне значення для відновлення податкової бази та підвищення

соціальної стійкості [5].

Зростання операційної прибутковості підприємств сприяє зміцненню фінансової безпеки держави завдяки посиленню фіскальної спроможності уряду, підвищенню інвестиційної привабливості бізнесу та формуванню фінансових резервів, знижуючи системні ризики. Крім того, прибуткові суб'єкти господарювання створюють додаткові робочі місця та гарантують стабільні доходи населення, мінімізуючи соціальну напругу і пов'язані з нею політичні ризики для держави.

Незважаючи на загальні позитивні тенденції, існують системні загрози та виклики, пов'язані із галузевою концентрованістю прибутків, що робить бюджетну базу вразливою до шоків. Разом із цим, неповнота інформації у фінансовій звітності деяких суб'єктів господарювання ускладнює коректну оцінку їх фінансового стану і вимагає посилення адміністрування та необхідність підвищення фінансового й операційного менеджменту підприємств, що передбачає впровадження контролінгу, ефективного управління заборгованістю, хеджування ризиків та формування ліквідних резервів.

Загалом, державна політика має зосереджуватися на стимулюванні операційної прибутковості бізнесу та підвищенню його фінансово-економічної безпеки [6]. Це включає надання податкових стимулів для інвестицій і модернізації, забезпечення пільгового фінансування для мікро-, малих та середніх підприємств, розвиток логістичної й енергетичної інфраструктури, підтримку експорту та покращення статистичного спостереження [7]. Комплексна реалізація цих заходів зменшить галузеву незбалансованість та підвищить стійкість податкових надходжень.

Висновки. Отже, підвищення прибутковості операційної діяльності підприємств є системним чинником зміцнення фінансової безпеки України. Позитивні фінансові результати 2024 року та першого півріччя 2025 року демонструють високу адаптивність бізнесу до ризиків. Проте, стратегічне завдання в умовах економічної нестабільності полягає у формуванні адаптивних механізмів підвищення прибутковості операційної діяльності

підприємств через посилення інвестиційної активності, реалізацію сприятливої державної політики підтримки мікро-, малих і середніх підприємств та підвищення якості інституційного супроводу. Таким чином, лише за умов ефективного корпоративного управління й ефективної державної політики операційна прибутковість підприємств може слугувати драйвером фінансової безпеки України у середньо- та довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Varnaliy Z., Pugach A. Forming the Priority Guidelines for Providing the State Economic Security. *Economics and region*. 2015. № 5 (54). С. 3–9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_5_3
2. Онищенко С.В., Маслій О.А., Пантась В.В. Ділова активність бізнесу в Україні: цифрова трансформація та сталий розвиток. *Економіка і регіон*. 2024. № 1 (92). С. 136–146. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/3321>
3. Брагіна О.С., Кічук Є.А. Особливості політики формування і використання прибутку підприємства на засадах сталого розвитку. *Економіка: реалії часу*. 2025. № 1 (77). С. 14–22. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No1/14.pdf>
4. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Дія.Бізнес. Результати дослідження стану бізнесу в Україні в березні 2025 року. URL: <https://business.diia.gov.ua/analytics/research/rezultaty-doslidzhennia-stanu-biznesu-v-ukraini-v-berezni-2025-roku>
6. Онищенко С., Маслій О., Дрібна А. Оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємства критичної інфраструктури. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 6. Том 1. С. 249–258.
7. Маслій О.А. Концепти захисту національних економічних інтересів у глобальному інформаційному просторі. *Економіка і управління*. 2025. Вип. 3 (105). С. 33-39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-7872.3.2025.4>